

Ester

Postbus 2554
3800 GC Amersfoort
 www.ibb.nu
 info@ibb.nu

Jetsesteenweg 446/02
1090 Brussel | België
 www.bijbelbond.be
 info@bijbelbond.be

Overzicht

Tijd:

5de eeuw voor Christus

Hoofdpersonen:

- Hadassa – bloeiende mirteboom – was een Joods weeskind. Ze ontving een Perzische naam: Ester. Vanaf 480 v. Chr. koningin aan het Perzische hof.
- De Perzische Wasti werd in 484 v. Chr. verstoten als koningin.
- Mordechai (Perzische naam: dienaar van Marduk) was de neef en voogd van Ester. Zijn Hebreeuwse naam is onbekend.
- Hun Perzische namen verwezen naar de afgodendienst. Evenals Daniël en zijn vrienden aan het Babylonische hof namen ontvingen die naar de afgodendienst daar verwezen.
- Haman: eerste minister/grootvizier van de Perzische koning en tegenstander van Mordechai.
- Koning Ahasveros' (of Xerxes) regeringsperiode over het Perzische Rijk: 486-465 v. Christus. Zijn voorganger was Darius I.
- In 480 v. Chr. versloegen de Grieken Xerxes' marine in de Slag bij Salamis en in 479 v. Chr. zijn leger in de Slag bij Plataeae, waarna Perzië niet meer probeerde Griekenland te veroveren. Dit betekende het einde van het Perzische Rijk als de overheersende macht in het Midden-Oosten.

Het boek Ester en het Poerimfeest:

- Ester behoort tot de vijf Joodse feestrollen. Deze wordt in de synagoge gelezen tijdens het Poerim- of Lotenfeest. Gods bevrijding van de Joden ten tijde van koning Ahasveros wordt herdacht.

Ester is het enige bijbelboek waarin God niet expliciet genoemd wordt. Er wordt wel indirect naar God verwezen, bijvoorbeeld in een zin als: 'Wie weet ben je juist koningin geworden met het oog op een tijd als deze' (Ester 4:14). Latere schrijvers hebben geprobeerd dit probleem te verhelpen door enkele toevoegingen. In de Griekse vertaling, de Septuaginta, werden deze toevoegingen opgenomen.

Boek

Plaats boek

Het boek Ester behoort tot het derde deel van de Hebreeuwse Bijbel (TeNaCH), namelijk de Geschriften (Chetoebim). In de meest gebruikelijke volgorde van de bijbelboeken (de Septuaginta volgorde) staat Ester op de laatste plaats van de 'historische boeken'.

Historiciteit

Over de historiciteit van Ester valt veel te zeggen. De historisch bekende persoon in het boek is koning Ahasveros (Xerxes 1). Zijn vrouw heette Amestris. Koningin Wasti en Ester zijn niet bekend uit de geschiedschrijving. Een aantal dingen die genoemd worden in het boek berusten niet op bekende feiten uit de geschiedschrijving. Toch komen er wel degelijk historische feiten in terug. Het rijk van Xerxes bijvoorbeeld strekte zich inderdaad uit van India tot Nubië (Ester 1:1). Ook zijn er archeologische vondsten wat betreft de burcht in de hoofdstad Susa die kloppen met de beschrijving in Ester 1:5-6. Ook de beschrijving van de Perzische staatsinrichting en de gewoonten van het Perzische hof en de Perzische samenleving berusten op historische feiten. Het boek Ester is het enige boek van de TeNaCH dat niet teruggevonden is bij de Dode Zeerollen-vondst in Qumran. Perzische koningen als Darius I tot en met Artaxerxes II worden in de Bijbel verder nog genoemd in vooral de bijbelboeken Daniël (zie Darius de Mediër), Nehemia en Ezra.

Verschillende versies

Van de tekst zijn twee versies gangbaar. De versie van de protestanten is gebaseerd op de tekst uit de Hebreeuwse Bijbel en telt tien hoofdstukken. De rooms-katholieke versie is gebaseerd op de in het Grieks geschreven Septuaginta en bevat nog extra een zestal door de tekst verspreide aanvullingen. De aanvullingen beschrijven de geschiedenis van Ester als een uiting van Gods wil.

Tijd

Ester is waarschijnlijk geschreven in de Perzische tijd (vierde eeuw voor Chr.), maar ook hier zijn verschillende meningen over.

Auteur

Het auteurschap wordt onder andere toegeschreven aan Mordechai of Ezra, maar er heeft altijd veel onzekerheid over bestaan.

Indeling

Koningin Wasti onttroond	Hoofdstuk 1
Ester wordt koningin	Hoofdstuk 2
Hamans ondergang	Hoofdstuk 3-7
De Joden vieren hun bevrijding	Hoofdstuk 8-9
Mordechai geëerd	Hoofdstuk 10

Doel

Het boek Ester is één van de twee boeken in de Bijbel die genoemd zijn naar een vrouw (de andere is Ruth) waarin een jonge Joodse vrouw koningin van Perzië werd. Deze uitzonderlijke gebeurtenis maakte deel uit van Gods plan om het Joodse volk te redden in het koninkrijk van Xerxes.

Haman, de eerste minister, haatte de Joden en vooral Mordechai. Haman smeedde een plan om hem uit de weg te ruimen. Hij wist niet dat koningin Ester Joods was. Mordechai vroeg Ester om haar volk te helpen.

Hoewel Ester koningin was, kon ze niet zonder speciale uitnodiging met de koning spreken. Ester zei dat Mordechai alle Joden in de stad moest vragen om voor haar te bidden en te vasten. Daarna zou zij zich tot de koning wenden. Met veel moed en wijsheid sprak Ester met de koning over Hamans boosaardige plan. God hielp Ester en haar volk werd gered.

Inleiding

Koningin Wasti onttroond

Hoofdstuk 1

Nubië is tegenwoordig een gebied in het zuiden van Egypte en ten noorden van Soedan. In de oudheid waren er verschillende koninkrijken en ook een vazalstaat van Egypte. De oude Nubische koninkrijken bevonden zich langs de Nijl tussen de eerste en zesde waterval (cataract). Het was dus echt een groot gebied. Er woonden veel verschillende bevolkingsgroepen waarvan sommige talen nu nog niet ontcijferd zijn. Ahasveros was dus een groot koning en het schaadde zijn eer daarom flink, toen koningin Wasti te midden van rijksgroten, hoge functionarissen, legerbevelhebbers, adel en provinciehoofden (Ester 1:2-3) weigerde op het feest van de koning te komen. Om zijn eer te redden, besloot hij, op advies van zijn raadgevers, dat ze weg moest. Zo raakte de koningin haar positie kwijt.

Lezen

Ester 1:10-22

Bijbelstudievragen

1. In de inleiding hebben we kunnen lezen dat niet alles in het boek Ester op historisch bekende feiten berust. Heeft dat invloed op hoe jij het boek Ester leest? Op welke manier wel of juist niet?
2. Koning Ahasveros pronkte met zijn macht en rijkdom. Maar hij steunde heel erg op de wijsheid van zijn raadgevers. Er was geen democratie. Wij hebben wel de mogelijkheid mee te denken en te kiezen op welke manier ons land bestuurd moet worden. Wanneer jij een politieke keuze moet maken, welke beleidszaken vind jij dan belangrijk voor het land, en waarom juist die?
3. De naam van God komt niet voor, toch zie je duidelijk de hand van God in dit bijbelboek. Op welke manier kun je dat al in dit eerste hoofdstuk ontdekken?

Inleiding

Ester koningin

Hoofdstuk 2

Ester onderging aan het hof een jaar lang schoonheidsbehandelingen, ze won vervolgens het hart van de koning en werd zijn vrouw. Ze mocht van Mordechai niet vertellen dat ze Joods was. Wat opvalt is dat er bijzonder veel overeenkomsten zijn tussen Ester en haar voogd en neef Mordechai, en Mozes en zijn broer Aäron. Ester kwam door haar huwelijk in een sleutelpositie aan het koninklijk hof, evenals Mozes wegens zijn adoptie door farao's dochter. Ook bleef bij beiden hun werkelijk Joodse identiteit in het begin geheim. Ook kregen zij beiden steun en raad ter wille van het verdrukte of bedreigde volk: Mordechai werkte en woonde aan het koninklijk hof (Ester 2:5,19) en Aäron was hogepriester. Ester deinsde in eerste instantie terug voor haar taak, evenals Mozes voor zijn roeping (Exodus 4). Ester werd daarna een voor-spraak voor haar volk, evenals Mozes dat in het verleden was. Ze moesten ook beiden regelmatig bij de machthebber komen, uiteindelijk, werd hun verzoek ingewilligd en de geschiedenissen gaven aanleiding tot de instelling van een feest.

Lezen

Ester 2:9-11 en Ester 2:15-18

Bijbelstudievragen

1. Waarom verbood Mordechai Ester om haar Joodse identiteit prijs te geven?
2. 'Netwerken' is het sleutelwoord om je bekendheid – de opleiding, ervaring en kwaliteiten die je hebt – en invloed te vergroten in de samenleving. Op welke manier waren Mordechai en Ester aan het 'netwerken'?
3. Mordechai was een trouwe dienaar van de koning en verijdelde de aanslag van Bigtan en Teres (Ester 2:21). Dat werd opgetekend in de kronieken, maar hij kreeg er geen beloning voor. Met je Joodse afkomst moest je voorzichtig zijn in het Perzische Rijk. Mordechai moest een koning dienen die niet de Heer diende, maar vele andere afgoden. Lees hierbij Romeinen 13:5,6¹ en Matteüs 22:17-22². Wat betekent dit voor ons als de overheid steeds minder naar het Woord van God luistert en haar eigen wetten maakt en uitvoert?

Inleiding

Hamans ondergang

Hoofdstuk 3-7

Haman stoorde zich aan Mordechai, omdat die hem niet genoeg respect bewees. Haman smeedde een plan om zich te ontdoen van Mordechai en van alle Joden. Ester durfde de koning te vragen om haar volk te beschermen. De koning was woedend op Haman en liet hem doden.

Lezen

Ester 3:1-8

Bijbelstudievragen

1. Haman was van afkomst een Amalekiet, met een klassieke afkeer tegen het Joodse volk (1 Samuël 15). Vind je dat er in het koninklijk hof als geheel haat tegen de Joden heerste? Op welke manier wel of niet?
2. Vergelijk Ester 4:14 met Exodus 3:5. Op welke manier leren we hier de tegenwoordigheid van God kennen?
3. Uit deze bekende tekst kun je opmaken dat Mordechai principieel geloofde dat de Joden niet ten onder konden gaan. Wat kunnen wij leren van dit geloofsvertrouwen en deze instelling van Mordechai? Hoe kunnen wij ons geloofsvertrouwen versterken?
4. Mordechai zei in Ester 4:14b: 'Wie weet ben je juist koningin geworden met het oog op een tijd als deze'. Hier zien we dat God de Heer zijn volk vasthield en door de geschiedenis heen zijn plan voortzette. In deze hoofdstukken kun je de hand van God vaker zien. Ga met elkaar op zoek en bespreek de voorbeelden met elkaar.
5. In het boek Ester zien we duidelijk dat God zelfstandig initiatief en verantwoordelijkheid vraagt voor wat er gebeurt, maar dat Hij tegelijkertijd zelf de geschiedenis in zijn hand houdt. Kun je concrete voorbeelden uit jouw of iemands leven noemen waarin je deze werkwijze van God ook kunt aanwijzen?

¹Romeinen 13:1-7, ²Matteüs 22:15-22

Inleiding

De Joden vieren hun bevrijding

Hoofdstuk 8-9

Poer' is het Oudperzische woord voor 'lot', reden waarom Poerim ook wel het Lotenfeest wordt genoemd. Dit is omdat Haman naar Perzisch gebruik door het lot wilde bepalen op welke dag hij zijn plan om de Joden uit te roeien, wilde uitvoeren. Poerim wordt gevierd in het voorjaar. Er gaat een vastendag aan vooraf (14 adar op de Joodse kalender). Tijdens de avonddienst in de synagoge wordt het boek Ester gelezen. Telkens als tijdens de voorlezing de naam van Haman valt, maken de kinderen veel kabaal met hun Hamanratels om te vieren dat hij het onderspit moest delven.

Het feest heeft verder een uitbundig karakter, vol vrolijke liedjes en verkleedpartijen, en de verplichting een feestmaaltijd te gebruiken. Men eet speciale gerechten zoals Hamansoren en aan vrienden worden minimaal twee eetbare gerechten gegeven. Men geeft geld aan arme mensen, uit rechtvaardigheid en liefdadigheid. Terwijl het jodendom, met uitzondering van Sabbat en feestdagen, het gebruik van alcoholische dranken niet aanmoedigt, gebruiken sommigen op Poerim zoveel alcohol dat ze het onderscheid tussen de slechte Haman en de gezegende Mordechai niet meer maken.

Lezen

Ester 9:15-28

Bijbelstudievragen

1. De Joden hebben een aantal feestdagen om te vieren. Welke zoal? Welke van deze feesten heeft God speciaal ingesteld? Zoek ze op in de Bijbel.
2. In het Nieuwe Testament zien we dat Jezus zowel Gods verbond met zijn volk vernieuwde als de inhoud van Israëls feesten voor de christenen. Welke Joodse feesten hebben een christelijke inhoud gekregen? Op welke manier en waar in de Bijbel kun je voor deze feesten een aanzet vinden?
3. Hoe vraagt God ons om te gaan met het gebruik van alcohol? Lees met elkaar hierbij enkele van de volgende teksten: Spreuken 20:1, 31:4; Jesaja 5:11, 28:7; Spreuken 31:6; Deuteronomium 14:26; Numeri 28:7-10; Jesaja 25:6; Johannes 1:2-10; Deuteronomium 7:13, 11:14; Deuteronomium 28:39, 51; Amos 9:14; Joël 2:19,24; Joël 3:18.

Inleiding

Mordechai geëerd

Hoofdstuk 10

Mordechai had ook een aanslag op de koning voorkomen. Uiteindelijk gaf Ahasveros hem een belangrijke positie in het Perzische koninkrijk. Hij volgde in rang onmiddellijk op koning Ahasveros. Hij werd de eerste minister of grootvizier.

Lezen

Ester 10:1-3

Bijbelstudievragen

1. Mordechai had een aanslag op de koning verijdeld, maar hij vroeg niet om een beloning. Haman vroeg wel om een beloning, terwijl hij al de hoogst mogelijke plaats aan het hof bekleedde. Uiteindelijk kreeg Mordechai de beloning die Haman voor zichzelf bedoeld had en Haman de straf die hij voor Mordechai bedoeld had. Welke les kunnen we hieruit leren?
2. Lees hierbij Matteüs 23:11-12 en Johannes 13:12-17. 'Als ik jullie, Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen'. Op welke manier kunnen wij hiernaar leven en ernaar handelen?
3. Toch heeft ieder van ons ook respect, aandacht en af en toe een compliment nodig. Hoe kunnen we de handelswijze die Jezus ons hier als voorbeeld geeft en onze menselijke behoeften met elkaar rijmen?
4. Lees als slot het Sjema met elkaar. Deuteronomium 6:4-9 en lees daarbij ook Matteüs 22:37-39. Leef uit deze woorden van de Heer en je zult kracht ontvangen om een trouw dienaar in zijn Koninkrijk te zijn!

INFO

- Redding voor Gods volk, Bijbelstudies over Esther, kringserie, Machiel Oppenhuizen
- Bevrijd uit list en geweld, Ferenc Visky
- Ruth en Esther toegelicht en toegepast, de zichtbare en onzichtbare kracht van Gods genade, M. Ger de Koning
- De rollen van de Dode Zee, Florentino Garcia Martinez

Geschreven door Annelies Smouter